

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilno avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta 5— "
četrt leta 2-50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljna uvrščanja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Maierjevci.

Resnico samo piši vestni zgodovinar!
A. Aškerc.

V.

Ošabnost in prepotenca Maierjeva še ni dosegla viška predrznosti, njegova uradna osebnost se še ni dovolj ujedla v pristranost in kakor požrešna ptica gloje dalje, da se končno sne še samo sebe. Če hoče — fiat!

Komaj smo končali poročilo o grajalnih dekretih, in še ni bilo črnilo tiska v listu suho, že smo zvedeli o novem takim uradnem činu Maierjevem. Kdor hoče izkusiti, kako se ubija danes, ko živimo v XX. stoletju, duša učitelju od strani c. kr. okr. šolskega nadzornika, ta naj pride v Ljubljano, in najidealnejšemu učitelju garantujemo, da bo v dveh letih pod Maierjem moralno ubit in da se mu izpremeni ves njegov idealizem do šole v goli mehanizem. Kakor žival v klavnico bo hodil v šolo ter čakal trenutka, da se zasadi vanj nož smrti od strani gospodarja, katerega vlogo igra sedaj v Ljubljani nad učiteljstvom c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Sladko je maščevanje, a tem prijetnejše je, če ga človek uganja pod krinko uradnosti, če ga uganja pod krinko objektivnosti, če zlorablja svojo uradno oblast.

Govorimo odkrito: To, da je v seji m. š. sv. dne 4. septembra t. l. c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier predlagal zopet nove grajalne dekrete mestnemu učiteljstvu, ni ničesar drugega nego golo maščevanje za našo odkrito besedo, in kakor gotovo je c. kr. okrajni šolski nadzornik tedaj zlorabil uradno oblast, tako gotovo mu garantujemo, da ta zloraba uradne oblasti ne ostane brez posledice in brez kazni. Maier tira stvar do skrajnosti. Ker hoče — fiat!

To, kar uganja danes Maier nad podrejenim mu učiteljstvom v Ljubljani, to je anarhija, in tisti, ki ščitijo take ljudi, so sokrivi te anarhije, bodo odgovorni za posledice tega postopanja, in najsibo potem to c. kr. mestni šolski svet, najsibo potem to c. kr. dež. šol. svet in najsibo c. kr. dež. vlada. Korporacije, ki ščitijo tako uradno inkvizicijo uradnih organov, so skrivne teh dejanj in so skrivne, da se naše šole izpreminjajo iz svetišča otroka v klavnice učiteljstva. Zakonolomstvo, ki ga sejete, bo obrodilo sad prokletstva!

Zakaj je dal Maier po objavi naših člankov zopet nove grajalne dekrete še nekaterim učiteljem? To zato, da pred svetom zopet vnovič dokáže, da je resnica, kar smo pisali.

Prvemu ga je dal zato, ker smo odkrili pred javnostjo resnico in krivico, ki se mu je godila od strani c. kr. okr. šol. nadzornika; drugemu ga je dal zato, ker smo odkrili pred javnostjo, kako c. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier opravlja svojo službo površno in kako na podlagi tega krivično obsoja učiteljstvo; tretjemu ga je dal zato, ker smo pred svetom odkrili Maierja kot „pedagoškega pisatelja“, kot umazanega kramarja, kot „srako s pavjim perjem“, ki je učne slike — spisane od podrejenega učiteljstva in pridobljene na podlagi uradnega vpliva — izdajal kot svoje blago in delal z njimi kupčijo.

Grdo maščevanje je to, nevredno moža, da zaradi tega sedaj izda še naknadno nove grajalne dekrete prizadetim učiteljem, da se e. kr. okr. šol. nadzornik, ki je po zakonu dolžan, ščititi podrejeno učiteljstvo, spozabi tako daleč, da v jasni luči pokaže svojo uradno pristranost in svojo uradno moč izrablja v osebno maščevanje!

Učitelji, ki jih je še pred par leti kvalifikoval kot najboljše učne osebe, kot idealne in vzorne učne osebe, so sedaj — kar v momentu — postali popolnoma nesposobni in so iz ekstreme najboljših skočili v ekstrem najslabših.

Pač težko si mislimo, da je to sodba, ki se je izvršila v stadiju normalnosti.

Višek zakonolomstva je pa to, da c. kr. okr. šol. nadzornik izda tako sodbo in obsojbo podrejenemu učitelju šele na koncu počitnic, ko se prizadeto učiteljstvo ne more več poslužiti pravomočnih sredstev, da bi se pritožilo na višjo instanco in zahtevalo deželno šolsko nadzorstvo! To je hudodelstvo in zakonolomstvo, ki bi imelo zanimati tudi državnega pravdnika, zakaj kakor hitro se prične zakonolomstvo od strani uradnih oseb sistematiško gojiti, nam ni pričakovati le anarhije, temveč tudi revolucije.

C. kr. okr. šol. nadzornik A. Maier naj bo prepričan, da ta njegov protipostavni čin ne ostane brez posledice, dabomo gnali stvar do skrajnosti, do najvišjih instanc in da se končno poslužimo tudi staršev, da tudi ti izpregovore o tem svojo besedo!

Klicali ste vruga, mi ga vam pokažemo! Struna je napeta preko mere, zato naj — počei!

VI.

Po § 25. dež. zakona z dne 29. aprila 1873. l. bi se morala suplentska in provizorna učna mesta vedno razpisati. Toda ni se toliko držati te formalnosti, ker pridejo slučajji, da je nujno potrebno nastaviti učno osebo, zato se tudi ne menimo v tem slučaju toliko za razpis in se tudi ne bomo z njim pečali.

Pač pa nas zanima reševanje personalnih zadev suplentov in prov. uč. oseb od strani Maierja, ker to reševanje je nekaj gorostasno krivičnega, je nekaj protizakonitega, in je menda Maier specialiteta v reševanju personalnih zadev na ta način, kakor so se po Maierjevi iniciativi nasilno izvršila dne 4. sep. t. l. v seji m. š. sv. ljubljanskega.

Maier ni samo krivično in nasilno postopal v tem slučaju s prošilci, temveč je tudi direktno preziral šolsko korporacijo in ji je kratil nje zakonodajne pravice in nje avtoriteto, ker si je avtokratsko prilastil neomejeno in samovoljno oblast nad njo.

O tem, da Maier kratkomalo dekretira svojo hčer za otroško vrtnarico in eno za volonterko, niti besede ne rečemo, ker smo ljudje in privoščimo vsakomer mesto, če je zanje kvalifikovan. Ni pa vseeno to, da Maier zaradi kompetence svoje hčere prezira pri oddaji služb starejše in boljše kvalifikovane učne osebe; posebno krivično je pa to zategedelj, ker Maier prinese prošnjo svoje hčere

šele k seji v Žepu, je ne da protokolirati in hoče iti na ta način preko vseh od šolske korporacije protokoliranih prošenj. To je preziranje šolske korporacije in protipostavna pot za oddajo služb, ki bi si jo najmanj smel dovoliti c. kr. okr. šol. nadzornik. Taka oddaja služb je torej neveljavna, ker je protizakonita!

Danes vlada v Ljubljani lex Maier-Jeglič, to je oni nadučitelj, ki je napravil največ protipostavnosti izmed vseh kranjskih nadučiteljev in Slomškarjev in ki je dobil sedaj zaslonbo v c. kr. okr. šol. nadzorniku. Prej je ubijal suplente moralno Jeglič sam z zlorabo uradne moči, sedaj je stopil v službo k njemu še Maier. Par nobile fratrum.

Tudi tega, da je Maier zagotovil suplentu, ki je služil že v Ljubljani, da ostane še na svojem mestu in da ga bo predlagal v seji m. š. sv., kar je ponovil še tri dni pred sejo; da pa je nastopil potem pri seji proti njemu, ne zamerimo Maierju, ker je to njegova zadeva in zasebno razpoloženje njegovih možganov. O tem slučaju izpregovorimo posebno besedo! Nemara tudi sodišče!

Ni pa nam vseeno, da Maier namenoma prezira kvalifikacijo kompetentov za suplentska mesta v Ljubljani, da se ozira pri tem le na svoje subjektivne — osebnne — simpatije do posameznih kompetentov in da pri tem namenoma spači ali pa namenoma prezre kvalifikacijo in kompetente.

Položaj je bil sledeči: Za suplenturo v Ljubljani so prosili štirje kompetenti. Od teh so trije že služili v Ljubljani in eden je bil izprašani uč. kandidat, ki je maturiral le iz dveh predmetov, je dovršil maturo skoro z odliko in je vložil prošnjo že začetkom avgusta.

Pri seji ni bila oddaja provizornih mest na dnevnem redu, zato Maier spravi to vprašanje na dnevni red — pri slučajnostih.

Maier imenuje dva že dosedaj službujoča pom. učitelja še nadalje za ista mesta — kar se sprejme, tretjega pa — odkloni. Na vprašanje, naj poda vzrok odklonitve, Maier molči . . .

Pričakovati je bilo, da Maier sedaj predlaga onega edinega prošilca, katerega prošnja je bila vložena že od začetka avgusta na m. š. sv. in ki je skoro z odličnim uspehom dovršil maturo.

Ne! Maier popolnoma — seveda namenoma! — prezre to kompetenco in privleče iz žepa od m. š. sv. neprotokolirano prošnjo nekega učit. kandidata, ki sta ga par dni pred sejo slučajno ujela z Jegličem na ulici ter ga animirala za to mesto.

Na vprašanje o izpričevalu pravi Maier, da ga ni videl!

Ne gre nam za osebo, še manj, da bi bili osebni; govorimo resnico in podamo pravo kvalifikacijo tega Maierjevega-Jegličevega kompetenta: Učiteljšče je študiral šest let, ves selje in veselice so mu bile ideal, nastopa ni izdelal nobenega sam, domače naloge mu je delal neki profesor (ne z učiteljšča), maturo je komaj in komaj napravil po milosti.

Maierjeva pristranost je torej odkrita: zoper suplenta, ki ga je odrinil, ni imel pri inspekcijski konferenci ničesar, tri dni pred sejo je bil še zanj, a kar v momentu ga odklanja; na prošilca, ki je vložil prošnjo na m. š. sv., ki je skoro z odliko dovršil maturo — se ne ozira; protežira pa popolnoma nezadostno kvalifikovano konkurenčno učno osebo, ki sploh prošnje ni vložila! Ta služba je oddana protizakonito, in mora mestni šolski svet imenovanje razveljaviti!

Tako se ubija ljudi, tako se ubija učiteljstvo, tako se od strani c. kr. okr. šol. nadzornika ubija šolstvo!

Pa ne samo to; c. kr. okr. šol. nadzornik, ki bi imel varovati avtoriteto šolske korporacije, jo pred svetom prezira in diskredituje; on, ki bi imel čuvati zakon, ga prezira in dela proti njemu!

Za vse krivično, pristrano in protipostavno postopanje, ki se je izvršilo od strani c. kr. okr. šol. nadzornika v tej seji, nosi odgovornost edini Maier, zategadelj mu povemo, da še nismo pri koncu!

S kritiko smo sicer končali, a sedaj stopimo z dejavnji za korak višje!

Maierjevec.

Dne 24. avgusta t. l. se je vršila pri c. kr. deželnem sodišču v Lincu razprava zaradi krive prisige. Ta razprava je bila zanimiva posebno še zaradi tega, ker je bila zapletena v njej in postavljena na pranger gospodujoča klerikalna stranka gornjeavstrijska, ki ji ni nobeno sredstvo preumazano in nobena pot preblatna, če gre za to, da dožene svoj namen.

Neko dozdam neznan, plitvi človeče, neki meščanski učitelj v Urfaru, ki je zaradi bogate ženitve in bogatega sorodstva v višjih duhovskih krogih kar čez noč izpremenil svoje radikalno prepričanje in uskočil v klerikalni tabor, je postal pomožni učitelj na takozvanem „katoliškem privatnem učiteljšču“ v Lincu. Kmalu na to je postal ta mož, Huber po imenu, po prizadevanju vladajoče stranke c. kr. okr. šolski nadzornik! Ta plitvi mož je postal naslednik priznanega pedagoga Hödla, ki je bil odlikovan za svoje 35letno delovanje z zlatim zaslužnim križcem s krono! To, kar je Hödl z velikim trudom zgradil, to utegne nesposobnost in krivično postopanje tega človeka podreti prav kmalu.

Za prvo dolžnost svoje nove službe mu je veljalo načelo: iz principa ne nastavi nobenega kandidata iz državnega učiteljšča — ampak edinole absolvente „katoliškega strankarskega zavoda“, ki postanejo vsi ponižni člani katoliškega (klerikalnega) učiteljskega društva. Nekaj absolutent „katoliškega“ učiteljšča, ki je kot začasni učitelj izstopil iz „katoliškega“ učiteljskega društva ter pristopil k naprednemu gornjeavstrijskemu učiteljskemu društvu, je

Tudi ljubljanski Maier daje zadnji čas prednost absolutentnam samostanskih učiteljšč.

Uredn.